

**Informacija o realizaciji i efektima politika
u oblasti preduzetništva i biznisa
za period 01. april – 30. jun 2018. godine
(II kvartal)**

UVOD

U okviru Programa rada Vlade Crne Gore za 2018. godinu – dio “1. Prioritetni razvojni projekti” definisana je kvartalna obaveza Ministarstva finansija, Ministarstva ekonomije, Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja, Ministarstva održivog razvoja i turizma da zajedno sa Investiciono-razvojnim fondom Crne Gore izvještavaju o razvoju preduzetništva i biznisa, kroz pripremu Informacije o realizaciji i efektima politika u oblasti preduzetništva i biznisa.

Cilj informacije je priprema pregleda mjera, aktivnosti i efekata u pravcu podsticanja preduzetništva i biznisa, sa posebnim akcentom na finansijske mjere koje imaju za cilj otvaranje novih radnih mjesta, podršku mladima, ženama u biznisu, smanjenje regionalnih razlika, podršku prioritetnim sektorima, kao i dalji razvoj biznis zajednice. Takođe, informacijom se posebno prikazuju efekti mjera na rast konkurentnosti crnogorske privrede, rast bruto domaćeg proizvoda, rast realne proizvodnje i izvoza.

Prva Informacija o realizaciji i efektima politika u oblasti preduzetništva i biznisa usvojena je na sjednici Vlade Crne Gore održanoj 06. aprila 2017. godine, a dopune Informacije u smislu prikaza strukture kreditne podrške opredijeljene za tehnološke viškove, stečajce, visokoškolce i ostale kategorije, te pregleda odobrenih kredita, obuhvatajući hipoteke na selu, kao i predloga mjera za stvaranje uslova za nove privredne subjekte, su usvojene na sjednici Vlade Crne Gore održanoj 18. maja 2017. godine.

U okviru prvobitne Informacije o realizaciji i efektima politika u oblasti preduzetništva i biznisa razmatrane su aktivnosti i programi podrške u okviru 3 seta mjera:

I – Projekti koji za cilj imaju finansijsku podršku i efekte u dijelu kreiranja novih radnih mjesta:

1. Kreditna podrška Investiciono-razvojnog fonda Crne Gore A.D; i
2. Implementacija Uredbe o podsticanju direktnih investicija Ministarstva ekonomije i Sekretarijata za razvojne projekte.

II – Programi i projekti koji za cilj imaju finansijsku podršku, a čije efekte nije moguće mjeriti direktno u smislu kreiranja novih radnih mjesta:

3. Program podrške za modernizaciju industrije Ministarstva ekonomije i Investiciono-razvojnog fonda Crne Gore A.D;
4. Program unapređenja inovativnosti u malim i srednjim preduzećima - Projekat finansijske podrške MSP iz sektora prerađivačke industrije Ministarstva ekonomije;
5. Program podsticaja razvoja klastera u Crnoj Gori Ministarstva ekonomije;
6. Program povećanja regionalne i lokalne konkurentnosti kroz usaglašavanje sa zahtjevima međunarodnih standarda poslovanja za period od 2017-2020 godine Ministarstva ekonomije;
7. Program podsticanja razvoja konkurentnosti preduzetnika, mikro, malih i srednjih preduzeća u sjevernom regionu Crne Gore i manje razvijenim opštinama Ministarstva ekonomije i Investiciono-razvojnog fonda Crne Gore A.D;
8. IPARD like 1 i IPARD like 2 projekti Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja;
9. Program podsticajnih mjera u oblasti turizma za 2018/2019. godinu Ministarstva održivog razvoja i turizma;

10. Program subvencionisanja kamatne stope Ministarstva održivog razvoja i turizma i Investiciono-razvojnog fonda Crne Gore A.D.

III – Projekti podrške sa indirektnim uticajem na preduzetništvo i biznis:

11. Program podrške razvoju preduzetništva Ministarstva ekonomije (Direkcija za razvoj malih i srednjih preduzeća) i Investiciono-razvojnog fonda Crne Gore A.D;
12. Projekat razvoja biznis zona Ministarstva ekonomije;
13. Podsticajne i fiskalne mjere u turizmu Ministarstva održivog razvoja i turizma.

U 2018. godini planiran je nastavak realizacije navedenih projekata/programa, osim *Programa subvencionisanja kamatne stope Ministarstva održivog razvoja i turizma i Investiciono-razvojnog fonda Crne Gore A.D.* uzimajući u obzir činjenicu da u budžetu za 2018. godinu nisu planirana sredstava za ovu namjenu. Takođe, *Program za unaprijeđenje inovativnosti malih i srednjih preduzeća 2018-2020 za 2018. godinu*, koji predstavlja finansijsku šemu podrške MMSP za realizaciju inovativnih aktivnosti, izmijenjen je na način da je proširen opseg djelatosti koje će biti podržane sa sektora prerađivačke industrije na MSP sektor, sa akcentom na strateški prioritetne djelatnosti proizvodnju/prerađu, turizam, drvoprerađu (finalna proizvodnja), usluge.

PREGLED REALIZACIJE PROGRAMA/PROJEKATA TOKOM II KVARTALA 2018. GODINE

I – Projekti koji za cilj imaju finansijsku podršku i efekte u dijelu kreiranja novih radnih mjesta

1. Kreditna podrška Investiciono-razvojnog fonda Crne Gore A.D

U periodu od 01.04.2018-04.06.2018. godine kroz programe podrške IRF CG je odobrio 39,192,095 EUR plasmana i to:

- 27,619,008 EUR dugoročnih plasmana
- 11,573,087 EUR kratkoročnih plasmana

Nadležna institucija: Investiciono-razvojni fond A.D.

Program: Kreditna podrška za period 01.04.2018-04.06.2018. godine

Oblast podrške: Odobrena sredstva su namijenjena za:

1. Razvoj preduzetništva, 23 plasmana u iznosu od 914,367 EUR
 2. Podrška postojećim mikro, malim i srednjim preduzećima, 17 plasmana u iznosu od 14,770,667 EUR.
 - U oblasti turizma i ugostiteljstva, 6 plasmana u iznosu od 7,110,000 EUR
 - Poljoprivredna djelatnost i proizvodnja hrane, 3 plasmana u iznosu od 132.000 EUR
 - Proizvodna djelatnost, 1 plasman u iznosu 500,000 EUR
 - Oblast usluga, 7 plasmana u iznosu 6,780,000 EUR.
 3. Podrška preduzećima, kroz održavanje i/ili poboljšanje likvidnosti, 27 plasmana u iznosu od 10,987,642 EUR.
 4. Podrška realizaciji green field investicija, 1 plasman u iznosu od 600,000 EUR.
 5. Program podsticaja crnogorskih proizvoda/usluga na drugim tržištima, 1 plasman u iznosu od 750,000 EUR.
 6. Program kreditiranja projekata zaštite životne sredine, energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije, 1 plasman u iznosu 480,000 EUR.
- Realizacija (ukupno): Odobreno 70 dugoročnih i kratkoročnih plasmana u iznosu od 28,254,008 EUR**

Južni dio: 3,648,000 EUR

Centralni dio: 11,930,615 EUR

Sjeverni dio i opštine

ispod prosjeka razvijenosti: 12,675,393 EUR

Efekti (zapošljavanje): 325 novih radnih mjesta

Nadležna institucija: Investiciono-razvojni fond Crne Gore A.D.

Program: **Faktoring - Otkup potraživanja** u periodu 01.04.2018 – 04.06.2018

Oblast podrške:

Realizacija (ukupno) **10,938,087 EUR**

Južni dio: 1,412,264 EUR

Centralni dio: 4,618,747 EUR

Sjeverni dio i opštine

ispod prosjeka razvijenosti: 4,907,076 EUR

Efekti(zapošljavanje): **Očuvanje 1,403 radnih mjesta**

U periodu od 01.01.2018- 04.06.2018 odobreno je 81,447,058 EUR dugoročnih i kratkoročnih plasmana čime je ostvaren rast od 32% u odnosu na isti period prošle godine.

2. Implementacija Uredbe o podsticanju direktnih investicija Ministarstva ekonomije i Sekretarijata za razvojne projekte

Nadležna institucija: Sekretarijat za razvojne projekte

Program: Podsticanje direktnih investicija

Oblast podrške: Drvena industrija, Proizvodnja stočne hrane, Proizvodnja farmaceutskih proizvoda, Proizvodnja i prerada mesa i mesnih prerađevina, Turizam i ugostiteljstvo, Sektor usluga – obezbjeđenje stvari i lica

Realizacija (ukupno): 6¹ investicionih projekata - ukupna vrijednost investicionih projekata koji se realizuju u skladu sa obavezama iz ugovora o korišćenju sredstava za podsticanje direktnih investicija iznosi 7.182.429,83 eura, a njihovom realizacijom predviđeno je otvaranje ukupno 253 novih radnih mjesta, koje će popuniti lica zaposlena na neodređeno vrijeme. Korisnici sredstava su premašili vrijednosti ulaganja iz ugovora i do sada su investirali 7.200.657,67 eura. Korisnicima sredstava dodijeljeno je ukupno 1.482.000 eura. Do sada je isplaćeno 1.218.666,62 eura. **U prvom kvartalu 20018. godine nije bilo zahtjeva za isplatu. U drugom kvartalu 2018. godine isplaćeno je 186.666,66 € kompaniji „Meso-promet“ d.o.o. Bijelo Polje na**

¹ Investicioni projekti se realizuju u skladu sa zaključenim ugovorima o korišćenju sredstava za podsticanje direktnih investicija. Svih šest ugovora je zaključeno u 2016. godini. Korisnici sredstava svoje obaveze u pogledu investiranja i obaveze zaposlenja treba da ispune najkasnije u roku od tri godine od dana zaključenja ugovora. Važno je istaći da je tokom 2017. godine okončana realizacija dva investiciona projekta, odnosno da su kompanije „Meso-promet“ i „Pelengić trade“ izvršile ugovorne obaveze, pri čemu su premašile iznos ulaganja i broj novozaposlenih lica predviđen njihovim ugovorima („Meso-promet“ je uložio 1.510.572 eura i zaposlio 72 novozaposlena lica, a „Pelengić trade“ 1.297.600,12 eura i zaposlio 36 lica na neodređeno vrijeme).

	osnovu zahtjeva za isplatu III rate sredstava za podsticanje direktne investicije.
<i>Južni dio:</i>	-
<i>Centralni dio:</i>	4 projekta vrijednosti 4.419.282,62 eura, kojima je predviđeno zapošljavanje 150 lica na neodređeno vrijeme (Podgorica – „Securitas Montenegro“ d.o.o. i „Hemomont“ d.o.o., Spuž – „Fabrika stočne hrane“ a.d. i Nikšić – „Comp-Comerc“ d.o.o.)
<i>Sjeverni dio:</i>	2 projekta vrijednosti 2.763.147,21 eura, kojima je predviđeno zapošljavanje 103 lica na neodređeno vrijeme (Žabljak – „Pelengić trade“ d.o.o. i Bijelo Polje – „Meso-promet“ d.o.o.)
Efekti (zapošljavanje): Do sada zaposleno 225 lica na neodređeno vrijeme, od čega 2 u II kvartalu 2018. godine.	

II – Programi i projekti koji za cilj imaju finansijsku podršku, a čije efekte nije moguće mjeriti direktno u smislu kreiranja novih radnih mjesta

3. Program podrške za modernizaciju prerađivačke industrije Ministarstva ekonomije i Investiciono-razvojnog fonda Crne Gore A.D

Javni poziv za učešće u Programu podrške za modernizaciju prerađivačke industrije raspisan je 21. februara t.g. i trajeće do utroška raspoloživih sredstava, odnosno najkasnije do 15. decembra 2018. godine. Od momenta raspisivanja Javnog oglasa pristigla su 4 zahtjeva za subvenciju, od strane privrednih subjekata koja posluju u oblasti papirne industrije, drvne industrije i proizvodnje namještaja. Prijavljeni za dodjelu bespovratnih sredstava posluju u okviru centralnog i sjevernog regiona (Podgorica, Nikšić, Mojkovac i Andrijevica). Uvažavajući propisanu proceduru, nakon prijema, **u okviru drugog kvartala t.g, nijesu se stekli uslovi za odlučivanje o prispjelim prijavama. Dodatno, uprkos izraženom i konstantnom interesovanju privrednika, nije bilo podnošenja novih zahtjeva za dodjelu bespovratnih sredstava.**

Nadležna institucija: Ministarstvo ekonomije i Investiciono-razvojni fond Crne Gore A.D

Program: Program podrške za modernizaciju prerađivačke industrije 2018-2020, u 2018. god.

Oblast podrške: Prerađivačka industrija

Realizacija (ukupno): /

Južni dio: /

Centralni dio: /²

Sjeverni dio: /³

Efekti (zapošljavanje): - novih radnih mjesta

² Od momenta raspisivanja Javnog oglasa, primjena su 4 zahtjeva za dodjelu bespovratnih sredstava, pri čemu su 2 zahtjeva od strane privrednih subjekata koji posluju u oblasti papirne industrije i proizvodnje namještaja u opštinama Podgorica i Nikšić.

³ Dva preostala zahtjeva su od strane privrednih subjekata koji posluju u oblasti drvne industrije u opštinama Mojkovac i Andrijevica.

4. Program unapređenja inovativnosti u malim i srednjim preduzećima- Projekat finansijske podrške MMSP preduzećima Ministarstva ekonomije

Program za unapređenje inovativnosti malih i srednjih preduzeća 2018-2020, koji predstavlja finansijsku šemu podrške MMSP za realizaciju inovativnih aktivnosti, u 2018. godini je izmijenjen na način da je proširen opseg djelatosti koje će biti podržane, sa sektora prerađivačke industrije na MSP sektor, sa akcentom na strateški prioritetne djelatnosti proizvodnju/prerađu, turizam, drvoprerađu (finalna proizvodnja), usluge. Ujedno, uključeni su dodatni kriterijumi odlučivanja koji se odnose na veću podršku ženama u biznisu i mladima, kao potencijalnim korisnicima programa.

Iznos sredstava opredijeljenih za realizaciju Programa za unapređenje inovativnosti malih i srednjih preduzeća 2018-2020, za 2018. godinu, je 50.000 €, dok je iznos bespovratne podrške po preduzeću do 3.500 €, bez PDV.

Program je usvojen na sjednici Vlade 22. marta 2018. godine.

Nadležna institucija: **Ministarstvo ekonomije**

Program: Program za unapređenje inovativnosti malih i srednjih preduzeća 2018-2020

Oblast podrške: Mikro, mala i srednja preduzeća

Realizacija (ukupno): U I kvartalu 2018. godine realizovale su se aktivnosti koje su se odnosile na formiranje Komisije za realizaciju Programa, izmjene Programa i prateće dokumentacije (Prijavna dokumentacija, Poslovnik o radu), usvajanje Programa i prateće dokumentacije od strane Komisije za realizaciju Programa. Ujedno, materijal je upućen Komisiji za kontrolu državne pomoći za dobijanje Rješenja o usklađenosti sa pravilima državne pomoći i Ministarstvu finansija za procjenu uticaja na poslovni ambijent i budžet. Po dobijanju Rješenja i pozitivnog mišljenja Ministarstva finansija, Program je usvojen na sjednici Vlade Crne Gore od 22. marta. **Prvi javni poziv za učešće u Programu raspisan je za period 11.04-10.05.2018. godine u okviru kojeg je primljeno 11 aplikacija čija je evaluacija u toku. Istovremeno, II Javni poziv je raspisan 26. maja i otvoren je do 25. juna.**

Južni dio: /

Centralni dio: /

Sjeverni dio: /

Efekti (zapošljavanje):

5. Program podsticanja razvoja klastera u Crnoj Gori - Ministarstvo ekonomije

Cilj Programa podsticanja razvoja klastera u Crnoj Gori za period 2017-2020. godine je finansijska podrška efikasnijem funkcionisanju inovativnih klastera i njihove bolje promocije, sve u pravcu ostvarivanja bolje konkurentne pozicije malih i srednjih preduzeća na nacionalnom i međunarodnom tržištu.

Podrška Ministarstva ekonomije biće usmjerena kroz subvencije inovativnim klasterima koji predstavljaju strukture ili organizovane grupe nezavisnih strana (kao što su inovatorska novoosnovana privredna društva, mala, srednja i velika privredna društva, kao i organizacije za istraživanje i širenje znanja, neprofitne organizacije i drugi povezani privredni subjekti), namijenjene podsticanju inovacione djelatnosti promocijom, dijeljenjem objekata i razmjenom znanja i stručnosti, kao i efikasnim doprinosom prenosu znanja, umrežavanju, širenju informacija i saradnji među privrednim društvima i drugim organizacijama u klasteru.

Nadležna institucija: Ministarstvo ekonomije

Program Državna pomoć - Program podsticanja razvoja klastera u Crnoj Gori za period 2017-2020. godina, za 2018. godinu

Oblast podrške: Prerada poljoprivrednih proizvoda/prehrambena industrija, drvoprerada, turizam i ugostiteljstvo, proizvodne djelatnosti u skladu sa Programom

Realizacija (ukupno): 10. maja raspisan je javni poziv koji traje do 18. juna. Ugovorena je podrška u iznosu od 150.000 €.

Južni dio: /

Centralni dio: /

Sjeverni dio: /

Efekti (zapošljavanje): /

6. Program povećanja regionalne i lokalne konkurentnosti kroz usaglašavanje sa zahtjevima međunarodnih standarda poslovanja – Ministarstvo ekonomije

Program povećanja regionalne i lokalne konkurentnosti kroz usaglašavanje sa zahtjevima međunarodnih standarda poslovanja za period 2017-2020. godine, u 2018. godini, ima za cilj da obezbijedi podršku preduzetnicima, mikro, malim i srednjim privrednim društvima (u daljem tekstu: MMSP) i klasterima malih i srednjih privrednih društava, naročito iz manje razvijenih jedinica lokalne samouprave, odnosno Sjevernog regiona. Navedeno sa ciljem da u što većoj mjeri povećaju svoju konkurentnost, prvenstveno kroz usaglašavanje sa zahtjevima međunarodnih standarda koji se odnose na proizvode, sisteme menadžmenta, osoblje, ispitivanje, kontrolisanje i sertifikaciju i podršku za dobijanje akreditacije za ocjenjivanje usaglašenosti. Privredno društvo je u obavezi da finansira troškove za realizaciju projektnih aktivnosti u visini od 100%, a nakon završetka aktivnosti može tražiti povraćaj u visini do 70% opravdanih troškova za mikro i mala privredna društva, odnosno do 60% za srednja preduzeća, gdje iznos refundacije od strane Ministarstva ekonomije može iznositi maksimalno do 5,000 € bez poreza na dodatu vrijednost (PDV-a).

Opredijeljena budžetska sredstva za 2018. godinu, za ovaj Program, iznose 140,000 €.

Program je usvojen na sjednici Vlade 22. marta 2018. godine.

Nadležna institucija:	Ministarstvo ekonomije
Program:	Program povećanja regionalne i lokalne konkurentnosti kroz usaglašavanje sa zahtjevima međunarodnih standarda poslovanja za period 2017-2020. godine u 2018. godini
Oblast podrške:	Finansijska podrška mikro, malim i srednjih preduzećima
Realizacija (ukupno):	I Javni poziv raspisan je za period 13.04-14.05.2018. U okviru poziva primljeno je 60 prijava čija je evaluacija u toku.
<i>Južni dio:</i>	/
<i>Centralni dio:</i>	/
<i>Sjeverni dio:</i>	/
Efekti (zapošljavanje):	/

7. Program podsticanja razvoja konkurentnosti preduzetnika, mikro, malih i srednjih preduzeća u sjevernom regionu Crne Gore i manje razvijenim opštinama Ministarstva ekonomije i Investiciono-razvojnog fonda Crne Gore A.D:

Ministarstvo ekonomije je 2012. godine sa Investiciono-razvojnim fondom Crne Gore A.D. (IRF) potpisalo Sporazum o subvenciji kamatne stope na kredite koje je IRF dodijelio iste godine u okviru Programa podsticanja razvoja konkurentnosti preduzetnika, mikro, malih i srednjih preduzeća u Sjevernom regionu Crne Gore i manje razvijenim opštinama – Cetinje i Ulcinj⁴.

Ministarstvo ekonomije na kraju svake godine IRF-u uplaćuje iznos koji predstavlja 1% kamatne stope na kredite odobrene korisnicima Programa.

Nadležna institucija:	Ministarstvo ekonomije
Program:	Program podsticanja razvoja konkurentnosti preduzetnika, mikro, malih i srednjih preduzeća u Sjevernom regionu Crne Gore i manje razvijenim opštinama
Oblast podrške:	/
Realizacija (ukupno):	Sredstva će u cilju subvencionisanja kamatne stope biti uplaćena IRF-u krajem godine.
<i>Južni dio:</i>	1 korisnik kredita
<i>Centralni dio:</i>	1 korisnik kredita

⁴ U skladu sa Listom stepena razvijenosti jedinica lokalne samouprave koja je bila važeća u periodu donošenja predmetnog Programa, manje razvijene JLS bile su: Ulcinj, Cetinje, Pljevlja, Kolašin, Mojkovac, Berane, Šavnik, Rožaje, Bijelo Polje, Plav i Andrijevica.

Sjeverni dio: 24 korisnika kredita

Efekti (zapošljavanje): /

8. IPARD like 2 projekti Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja:

Nadležna institucija:	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja
Program:	IPARD like 2
Oblast podrške:	Investicije u fizički kapital vezano za preradu i marketing poljoprivrednih i ribljih proizvoda; podržavali su se sektori prerade mlijeka, mesa, voća i povrća, maslina, grožđa, ljekovitog, šumskog i aromatičnog bilja, kao i sektori ribarstva i akvakulture.
Realizacija:	Realizovano je 5 projekata. Ukupna vrijednost investicija iznosi 459,896.59 EUR (sa PDV-om), 386,467.72 EUR (bez PDV-a), dok je isplaćena bespovratna podrška u iznosu od 193,233.87 EUR. 3 projekta su iz sektora prerade mesa i 2 projekta su iz sektora prerade mlijeka.
<i>Južni dio:</i>	-
<i>Centralni dio:</i>	5 projekata– 459,896.59 EUR (sa PDV-om), 386,467.72 EUR (bez PDV-a), dok je isplaćena bespovratna podrška u iznosu od 193,233.87 EUR
<i>Sjeverni dio:</i>	-
Efekti (zapošljavanje):	Efekte nije moguće direktno sagledati.

Nadležna institucija:	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja
Program:	IPARD like 2.2
Oblast podrške:	Investicije u fizički kapital vezano za preradu i marketing poljoprivrednih i ribljih proizvoda, korisnici poziva su pravna lica i preduzetnici iz sektora vezanog za mlijeko, voća i povrća, maslina, grožđa, ljekovitog, šumskog i aromatičnog bilja, kao i sektori ribarstva i akvakulture.
Realizacija:	Realizovana su 3 projekta. Ukupna vrijednost investicija iznosi 372,616.17 EUR (sa PDV-om), 313,122.83 EUR (bez PDV-a), dok je isplaćena bespovratna podrška u iznosu od 156,561.42 EUR. 2 projekta su iz sektora prerade mlijeka i 1 projekat je iz sektora prerade hrane biljnog porijekla (sektor vina).

<i>Južni dio:</i>	-
<i>Centralni dio:</i>	3 projekta. Ukupna vrijednost investicija iznosi 372,616.17 EUR (sa PDV-om), 313,122.83 EUR (bez PDV-a), dok je isplaćena bespovratna podrška u iznosu od 156,561.42 EUR.
<i>Sjeverni dio:</i>	-
Efekti (zapošljavanje):	Efekte nije moguće direktno sagledati.
Nadležna institucija:	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja
Program:	IPARD like 2.3
Oblast podrške:	Investicije u fizički kapital vezano za preradu i marketing poljoprivrednih i ribljih proizvoda, podržavali su se sektori prerade, voća i povrća, maslina, grožđa, ljekovitog, šumskog i aromatičnog bilja, kao i sektori ribarstva i akvakulture.
Realizacija:	Potpisano je ukupno 18 ugovora čija je vrijednost investicije 1,291,057.85 EUR (bez PDV-a), od čega je podrška Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja u ukupnom iznosu od 645,528.93 EUR (podrška Vlade Crne Gore 25 %, a EU 75 %).
<i>Južni dio:</i>	4 projekta - vrijednost investicije 274,409.66 EUR (bez PDV-a); a vrijednost podrške 137,204.83 EUR.
<i>Centralni dio:</i>	8 projekata – vrijednost investicije 558,410.39 EUR (bez PDV-a); a vrijednost podrške 294,205.20 EUR.
<i>Sjeverni dio:</i>	6 projekata - vrijednost investicije 428,237.80 EUR (bez PDV-a); a vrijednost podrške 214,118.90 EUR
Nadležna institucija:	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja
Program:	Prvi javni poziv za IPARD II program- Mjera 1
Oblast podrške:	Javni poziv u okviru mjere 1 "Investicije u fizički kapital poljoprivrednih gazdinstava" raspisan je 23. februara 2018. godine i namjenjen je primarnim poljoprivrednim proizvođačima. Podržavaju se sektori: mlijeka, mesa, proizvodnje jaja, voća i povrća, vinogradarstva, maslinarstva, pčelarstva i ribarstva. Finansijska podrška za ovaj javni poziv sastoji se od 75% sredstava obezbijeđenih kroz Instrument pretpristupne podrške za ruralni razvoj Evropske unije (IPARD), shodno Finansijskom sporazumu za IPARD II 2014-2020 i 25% nacionalnih sredstava obezbijeđenih iz budžeta Vlade Crne Gore. Sredstva podrške za sprovođenje ove mjere mogu se dodijeliti za investicije čija ukupna vrijednost prihvatljivih troškova iznosi od 10.000€ do 500.000€. Zahtjev za dodjelu podrške podnosi se u roku od 1. marta 2018. godine do 15. maja 2018. godine.

Nadležna institucija:	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja
Program:	Prvi javni poziv za IPARD II program- Mjera 3
Oblast podrške:	Dana 13.04.2018. godine, Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja - Direktorat za plaćanja, objavilo je Prvi Javni poziv za dodjelu sredstava finansijske podrške za Mjeru 3 „Investicije u fizički kapital za preradu i marketing poljoprivrednih i ribljih proizvoda“ Programa razvoja poljoprivrede i ruralnih područja Crne Gore u okviru IPARD-a II 2014–2020. Finansijska podrška za ovaj javni poziv sastoji se od 75% sredstava obezbijeđenih kroz Instrument pretpristupne podrške za ruralni razvoj Evropske unije (IPARD), shodno Finansijskom sporazumu za IPARD II 2014-2020 i 25% nacionalnih sredstava obezbijeđenih iz budžeta Vlade Crne Gore. Predmet ovog javnog poziva su investicije u fizički kapital za preradu i marketing poljoprivrednih i ribljih proizvoda. Sredstva podrške za sprovođenje ove mjere mogu se dodijeliti za investicije čija ukupna vrijednost prihvatljivih troškova iznosi od 40.000 € do 1,500,000.00 €. Predaja aplikacija će se vršiti od 16. maja do 16. jula ove godine.

9. Program podsticajnih mjera u oblasti turizma Ministarstva održivog razvoja i turizma 2018/2019. godinu

Program podsticajnih mjera u oblasti turizma za 2018/2019. godinu, ima za cilj podizanje nivoa konkurentnosti ukupnog turističkog proizvoda Crne Gore na međunarodnoj tržištu.

Imajući u vidu kompleksnost turističkog proizvoda, Programom će se, kroz više konkretnih mjera, vršiti sufinansiranje projekata koji za rezultat imaju diverzifikaciju i obogaćivanje turističkog proizvoda prvenstveno na Sjeveru Crne Gore, unapređenje turističkih usluga, povezivanje ponude sjevernog i primorskog regiona, kao i unapređenje promotivnih aktivnosti uz akcenat na nova emitivna turistička tržišta.

Program će se realizovati u saradnji sa Nacionalnom turističkom organizacijom Crne Gore, putem raspisivanja javnih poziva za svaku mjeru pojedinačno (planirano je da se javni pozivi raspišu krajem juna 2018. godine). Ukupna namjenska sredstva za Program, prema preliminarnim planovima, iznose 500.000,00 €.

III – Projekti podrške sa indirektnim uticajem na preduzetništvo i biznis

10. Program podrške razvoju preduzetništva Ministarstva ekonomije (Direkcija za razvoj malih i srednjih preduzeća) i Investiciono-razvojnog fonda Crne Gore A.D.

Program podrške razvoju biznisa za 2018. godinu ima za cilj razvoj preduzetništva kroz osnivanje novih i podsticanje daljeg rasta postojećih malih i srednjih preduzeća. Kroz ovaj program Investiciono razvojni fond Crne Gore AD, u saradnji sa Ministarstvom ekonomije će realizovati nefinansijsku i finansijsku podršku radi poboljšanja uslova za razvoj preduzetništva u Crnoj Gori, zainteresovanim licima koja planiraju da registruju sopstveni biznis ili da unaprijede postojeće poslovanje.

Posebni ciljevi programa se odnose na:

- otvaranje novih radnih mjesta kroz podsticanje preduzetništva i započinjanja sopstvenog biznisa;
- animiranje ciljnih grupa – mladih ljudi, žena, studenata, lica sa invaliditetom, itd. da sudbinu »uzmu u svoje ruke« i posvete se biznisu;
- stimulisanje inovativnosti i kreativnosti mladih;
- podsticanje daljeg rasta postojećih MSP.

Plan je da se Program realizuje tokom III i IV kvartala.

Nadležna institucija:	Ministarstvo ekonomije
Program:	Program podrške razvoju preduzetništva
Oblast podrške:	Razvoj preduzetništva kroz osnivanje novih i podsticanje daljeg rasta postojećih preduzeća
Realizacija (ukupno):	Planirano je raspisivanje Javnog poziva za III kvartal 2018. godine. U toku je proces donošenja konačne odluke o kreditiranju za 9 kandidata koji su u decembru 2017. godine upućeni Investiciono razvojnom fondu na konačno odlučivanje o kreditiranju, u skladu sa poslovnom politikom fonda.
<i>Južni dio:</i>	/
<i>Centralni dio:</i>	/
<i>Sjeverni dio:</i>	/
Efekti (zapošljavanje):	Program ima za cilj povećanje nivoa zaposlenosti i otvaranje novih radnih mjesta.

11. Projekat razvoja biznis zona Ministarstva ekonomije

Uredba o izmjeni Uredbe o biznis zonama, kojom je predviđeno da se rok za usaglašavanje sa odredbama predmetnog podzakonskog akta produži sa šest na osamnaest mjeseci stupila je na snagu 20. juna tekuće godine. Inovirana verzija predmetnog podzakonskog akta podrazumijeva produženje roka usklađivanja poslovanja postojećih biznis zona sa predmetnim podzakonskim aktom, do 21. juna 2018. godine. S obzirom da je u toku proces usaglašavanja lokalnih propisa sa Uredbom o biznis zonama, rezultati nijesu mjerljivi prije nego lokalne samouprave dostave podatke za upis u registar biznis zona.

Opština Mojkovac, Opština Nikšić i Opština Bijelo Polje su usaglasili Odluke o osnivanju biznis zona sa predmetnim podzakonskim aktom.

12. Podsticajne i fiskalne mjere u turizmu Ministarstva održivog razvoja i turizma

Podsticanje izgradnje visokokvalitetnih hotelskih kapaciteta sa pratećim sadržajima ima za cilj da se podigne nivo usluga u hotelijerstvu kao jednom od najvažnijih segmenata u turističkoj ponudi sa destinacijskog aspekta. Naime, razvoj hotelijerstva, po pravilu, predstavlja osnov za razvoj šire ponude turistima – restoraterstva, trgovine, kulture, poljoprivrede ... U tom smislu, stimulativnom poreskom politikom stvaraju se preduslovi za povećanje udjela hotelskih kapaciteta u ukupnim smještajnim kapacitetima, što je ujedno i jedan od strateških ciljeva u razvoju turizma Crne Gore.

Stimulisanje izgradnje i poslovanja hotelskih objekata visoke kategorije, ogleda se u poreskim olakšicama za investitore, kao i smanjenju i oslobađanju od plaćanja pojedinih dažbina i primjeni snižene stope PDV-a, od 7%, na usluge smještaja, a od januara 2018. godine primjenjuje se i snižena stopa PDV-a (7%) i na usluge pripremanja i usluživanja hrane, pića i napitaka u hotelima sa najmanje četiri zvjezdice u Sjevernom regionu, odnosno sa najmanje pet zvjezdica u Središnjem i Primorskom regionu.

Unapređenjem turističke ponude, s obzirom da turizam na direktan i indirektan način u znatnoj mjeri utiče na razvoj njemu komplementarnih privrednih grana, u krajnjem, obezbjeđuju se osnove za njegov veći doprinos BDP-u, za otvaranje većeg novih radnih mjesta, kao i za stvaranje pouzdanih, tj. stabilnih izvora prihoda u državnom budžetu.

Nadležna institucija: **Ministarstvo održivog razvoja i turizma**

Program: Program podsticajnih i fiskalnih mjera u turizmu

Oblast podrške: Turizam

Realizacija: 1 novi hotel sa 4 zvjezdice i 2 renovirana hotela, sa 2 na 4 zvjezdice

Južni dio: 2

Centralni dio: 1

Sjeverni dio: -

Efekti (zapošljavanje): 1 novi i 2 renovirana hotela sa ukupno 250 radnih mjesta

Pregled programa finansijske podrške i njihovih efekata (I i II grupa programa)

	Očekivani plasman (EUR)	Realizovano Q1	Realizovano Q2	Realizovano Q3	Realizovano Q4	Otvoreno i/ili sačuvano radnih mjesta tokom II kvartala 2018
I - Projekti koji za cilj imaju finansijsku podršku i efekte u dijelu kreiranja novih radnih mjesta	141.250.000	42.254.961	39.378.761,7			1730
1. Kreditna podrška (IRF)	140.000.000	42.254.961	39.192.095			1728
2. Implementacija Uredbe o podsticanju direktnih investicija (MEK i SRP)	1.250.000	-	186.666,66			2
II - Programi i projekti koji za cilj imaju finansijsku podršku, a čije efekte nije moguće mjeriti direktno u smislu kreiranja novih radnih mjesta	5.095.000	446,441.90	349,795.29			-
3. Program podrške za modernizaciju industrije (MEK i IRF)	150.000	⁵	⁶			-
4. Program unapređenja inovativnosti u MSP - projekat finansijske podrške MSP 2018-2020 - projekat finansijske podrške MMSP (MEK)	50.000	-	⁷			-
5. Program podsticaja razvoja klastera (MEK)	150.000	⁸	⁹			-

⁵ Od momenta raspisivanja Javnog oglasa, primjena su 4 zahtjeva za dodjelu bespovratnih sredstava od strane privrednih subjekata koji posluju u oblasti papirne industrije, drvne industrije i proizvodnje namještaja. Uvažavajući propisanu proceduru, u okviru prvog kvartala 2018, nijesu se stekli uslovi za odlučivanje o prispjelim prijavama.

⁶ Uvažavajući propisanu proceduru, nakon prijema, u okviru drugog kvartala 2018, nijesu se stekli uslovi za odlučivanje o prispjelim prijavama. Dodatno, nije bilo podnošenja novih zahtjeva za dodjelu bespovratnih sredstava.

⁷ I javni poziv raspisan je za period 11. april -10. maj 2018.godine, u okviru kojeg je primljeno 11 prijava čija je evaluacija u toku. Istovremeno u toku je i II javni poziv koji je otvoren do 25. juna 2018. godine.

⁸ Program je bio u proceduri donošenja.

⁹ Raspisan je javni poziv i isti će trajati do 18. juna, nakon čega će Komisija pristupiti ocjeni tehnički ispravnih ponuda.

6. Program povećanja regionalne i lokalne konkurentnosti kroz usaglašavanje sa zahtjevima međunarodnih standarda poslovanja za period od 2017-2020 (MEK)	140.000	10	11			-
7. Program podsticanja razvoja konkurentnosti preduzetnika, mikro, malih i srednjih preduzeća u Sjevernom regionu Crne Gore i manje razvijenim opštinama (MEK i IRF)	5.000 ¹²	-	-			-
8. IPARD like 2 i IPARD II program (MPRR)	4,100,000.00 ¹³	446,441.90	349,795.29 ¹⁴			-
9. Program podsticajnih mjera u oblasti turizma za 2018/2019 (MORT)	500.000,00 ¹⁵	-	-			-
UKUPNO (IRF+MEK+MPRR+MORT)	146.345.000	42,701,402.90	39,728,557			1730

¹⁰ Program je bio u proceduri donošenja.

¹¹ Javni poziv za Program raspisan je za period 13.april – 14. maj u okviru kojeg je primljeno 60 zahtjeva čija je evaluacija u toku.

¹² U skladu sa Sporazumom o subvenciji kamatne stope sa IRF-om sredstva se isplaćuju u Q4.

¹³ U 2018. godini očekuje se isplata bespovratne podrške u iznosu od 4,100,000.00 EUR

¹⁴ Postoji mogućnost da će doći do promjene u iznosu realizovanih investicija s obzirom da se očekuje realizacija ugovora IPARD like 2 projekta

¹⁵ Iznos je preliminarna procjena sredstava koja će biti opredijeljena u budžetu za Program u 2018. godinu.

PREGLED REALIZACIJE ZAKLJUČAKA

povodom informacija usvojenih tokom 2017. godine, čiji je status realizacije do posmatranog perioda (II kvartal 2018. godine) opisivan kao nerealizovan, odnosno realizacija u toku

RB	Zaključak	Status	Obrazloženje
1	Zadužuju se poseban tim IRF CG i implementacione jedinice ZZZ CG da, uz prethodno pripremljenu listu svih potencijalnih zainteresovanih lica za preduzetništvo iz ciljne grupe (žene, visokoškolci, mladi, tehnološki viškovi i poljoprivredni proizvođači) koji se nalaze na evidenciji ZZZ CG kao nezaposlena lica, naprave plan posjeta opštinama u smjeru organizovanja edukativnih seminara	Realizacija u toku	Prezentacije su do sada održane u Mojkovcu, Beranama, Andrijevici, Bijelom Polju, Cetinju, Kolašinu, Kotoru, Plavu, Gusinju, Tivtu, Herceg Novom, Nikšiću, GO Golubovci Baru i Pdgorici. Prezentacije ostalim opštinama će se nastaviti tokom 2018.g. u skladu sa planom.
2	Zadužuje se ZZZ CG da u svim filijalama Zavoda učini dostupnim sve informacije o kreditnoj podršci IRF CG za sva nezaposlena lica	Realizacija u toku	
3	Zadužuje se ZZZ CG da pripremi posebne cikluse edukacije s ciljem ohrabrivanja nezaposlenih lica da se bave biznisom uz kompletnu podršku koja se odnosi na izradu biznis plana, registraciju djelatnosti i sl.	Realizacija u toku	Pripremljeni su različiti ciklusi edukacije koji se odnose na osnivanje preduzeća, marketing, izradu biznis plana i sl. Edukacija se obavlja nakon zajedničke prezentacije predstavnika IRF CG i ZZZ, kao i u prostorijama lokalnih jedinica ZZZ u skladu sa interesovanjem kandidata.
4	Zadužuje se IRF CG i ZZZ CG da dodatno informišu opštine o svim aktivnostima i zatraže njihovu maksimalnu podršku koja bi se odnosila na podnošenje adekvatne odluke o izdavanju garancija za one projekte koji predstavljaju prioritet za tu opštinu	Realizacija u toku	Kontinuirana aktivnost koja se realizuje u skladu sa planom realizacije edukativnih seminara kada se obavljaju i neposredni razgovori sa predsjednicima opština.
5	Zadužuje se Investiciono-razvojni fond Crne Gore AD da intezivira aktivnosti na realizaciji pilot projekta-Garantni fond, koji će se realizovati do kraja 2017.	Realizacija u toku	Usvajanjem Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o IRF CG stvoreni su uslovi da IRF CG realizuje proces upodobljavanja internih akata u cilju iniciranja pilot projekta –Garantni fond.

			Takođe, očekuje se prenos neophodnih sredstava u iznosu od 1 mil EUR iz Budžeta
6	Zadužuje se Investiciono-razvojni fond Crne Gore AD da započne kreditiranje u funkciji razvoja socijalnog preuzetništva-mikrokreditiranje	Realizacija u toku	Usvajanjem Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o IRF CG stvoreni su uslovi da IRF CG realizuje proces upodobljavanja internih akata u cilju iniciranja dodatne podrške razvoju socijalnog preduzetništva kroz mikrokreditiranje. U mart 2018. godine, potpisan je Ugovor o kreditu između Razvojne Banke Savjeta Evrope i Investiciono-razvojnog fonda u iznosu od 30 mil EUR. Pomenuta sredstva će biti namijenjena za podršku preduzetnicima i mikro, malim i srednjim preduzećima kroz odobravanje kredita u iznosu do 50.000 EUR. U pitanju je novi instrument finansijske podrške koji se odnosi na odobravanje mikrokredita koji su, prije svega, u funkciji samozapošljavanja i jačanja malog biznisa.
7	Zadužuje se Investiciono-razvojni fond Crne Gore AD da posebnu pažnju posveti kreditiranju mladih, žena ,visokoškolaca, tehnoloških viškova, kao i da nastavi voditi računa o regionalnom pristupu kad je u pitanju kreditna aktivnost	Realizacija u toku	U cilju informisanja i davanja podrške posebnim ciljnim grupama(mladi,žene,visokoškolci,tehnološki viškovi) Investiciono razvojni fond u saradnji sa ZZZCG ,redovno organizuje edukativne seminare "Šansa za posao"široj Crne Gore i prezentuje kreditne linije namijenjene ovim ciljnim grupama. IRF je kreirao posebne stimulatívne uslove kreditiranja za manje razvijene opštine(manja kamatna stopa,duži period otplate kredita). Uvođenjem garantnih šema i mikrokreditiranja ove aktivnosti ce biti posebno osnažene.

8	Zaduzuje se Investiciono-razvojni fond Crne Gore AD da sagleda mogućnost skraćanja rokova donošenja odluka o kreditu u skladu sa zakonskim okvirima i predviđenom procedurom	Realizacija u toku	Novim programom kreditnih linija za 2018. godinu realizovaće se i ostale mjere za skraćenje procedure u mjeri koja neće ugrožavati poslovanje IRFa.
9	Zadužuje se Ministarstvo ekonomije-Direkcija za razvoj malih i srednjih preduzeća da intenzivira aktivnosti na realizaciji programa podrške preduzetništvu, i da taj program završi u što je moguće kraćem roku	Realizacija u toku	• Potpisan sporazum između IRF CG i Direkcije za razvoj malih i srednjih preduzeća na osnovu koga se realizuje konkurs za program podrške razvoju preduzetništva (26.jun 2017.god.); • Raspisan Javni poziv u periodu od 24.septembar – 13.oktobar 2017 god., u okviru kojeg je primljeno 12 aplikacija. Nakon provjere ispunjenosti kriterijuma definisanih Javnim pozivom, 1 aplikacija je odbijena (preduzeće starije od godinu dana), dok je 11 ostalih kandidata steklo uslove za dalju fazu realizacije – pohađanje preduzetničkih ciklusa edukacije; • Ciklusi edukacije održani su u periodu od 13.10-06.11.2017.god. (6 dana) na teme Pravni osnov i postupci registracije privrednih subjekata, Finansijsko upravljanje i poreski sistem u Crnoj Gori, Marketing i brendiranje u MSP, Poslovna komunikacija, Razvoj biznis ideje i kanali prodaje; • Komisija u sastavu predstavnika Ministarstva ekonomije, Direkcije za razvoj MSP i Investiciono razvojnog fonda je u periodu od 10. novembra do 1.decembra 2017.god. obišla 9 kandidata i obavila intervjue u cilju detaljnog sagledavanja preduslova za realizaciju biznis ideje.

			Preostala 2 kandidata se nijesu odazvala na pozive Komisije u definisanim rokovima, te je Komisija zaključila da su odustali od realizacije biznis ideje. U Investiciono-razvojni fond na konačno odlučivanje upućeno je 9 biznis planova sa pratećom dokumentacijom. Ukupni iznos zahtijevanih kreditnih sredstava za 9 kandidata iznosi 285.000 €, kojima je planirano otvaranje 30 novih radnih mjesta; Do 04.06.2018 IRF CG je odobrio jedan kredit, dok je za dva plasmana procesu odobravanja u toku.
--	--	--	--